

Сайтът **desebg.com** публикува изказването на **Лиляна Друмева**, образователен експерт, направено по време на дискусиата

„Знание и ценности” – (не)изучаването на тоталитарните режими в българското училище

, проведена на 6 юни 2016 г. в Дома на Европа в София, организирана от фондация „Истина и памет”.

В първия по рода си форум, събрал професионални историци, експерти в образованието и кино-документалисти, бяха очертани проблемите за неадекватното преподаване на комунистическия режим в училище, както и мерките, които гражданския сектор настоява да бъдат предприети от Министерството на образованието и науката (МОН).

Лиляна Друмева е с 39-годишен опит в образователната система. Работила е като учител по български език и литература, директор е на Регионалния инспекторат на МОН в Шумен (1991-1993), директор на дирекция „Квалификация” в МОН (1999-2002), съветник на министъра на образованието и науката във втория служебен кабинет (2014), назначен от президента Росен Плевнелиев.

Тя е и председател на Съюза на репресираните „Памет”, дядо ѝ е убит от комунистическия режим през 1946 г. Семейството ѝ е интернирано, самата тя е изселвана от София. Нейният доклад е озаглавен „Необходимост от нови управленски решения за осъвременяване на учебното съдържание по история и цивилизации”. Заглавието и вътрешните подзаглавия са на **desebg.com**.

За образователните стандарти

Има ли МОН воля да вкара комунистическия режим в учебниците по история

Написано от Христо Христов
Понеделник, 11 Юли 2016 19:30

Ще кажа неща, които вероятно няма да се харесат в Министерството на образованието и науката (МОН).

Бих искала да говоря за това какво трябва да бъде предприето, за да се чувстваме европейци? Какво трябва да се направи, за да може да кажем, че макар и кретайки сме се вместили в представата за една нетоталитарна държава?

Съвсем скоро бях поканена в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на един форум, на който присъстваха хабилитирани преподаватели, доценти, професори от всички университети в България за обсъждане на държавните образователни стандарти.

Знаете, че съгласно новия образователен закон съществуват 18 стандарта, които трябва да бъдат изработени. Най-важните от тях са за учебно съдържание (разбирайте за часовете от български език до физическо възпитание), учебна среда и т.н.

Какво направи впечатление на всички присъстващи там? Особено внимание беше отделено на стандарта за педагогическите специалисти. Установи се, че не е удовлетворително онова, което е предвидено за развитието на педагогическите кадри в българското училище.

Те трябва да имат разписани онези механизми, които да им позволят да се развиват като специалисти в своята област и да утвърдят себе си като преподаватели с модерно актуално виждане на съвременно положение, включително и учителите по история и цивилизация.

Трябва да кажа, че не само този стандарт, а и това, което е разписано в проектите за учебните програми по история, не удовлетворява моята представа за това как ученикът, основният обект на образованието, ще бъде учен и възпитан за това, което реално се е случило в историята на България. В неговата Родина.

Истината и само истината

Опитвам се да бъда безпристрастна, защото е важна истината и само истината. Вече се каза, но ще го повтаря: важно е какви методи ще се използват от учителя. Зависи какво ще им каже, зависи какъв е неговият план на урока, зависи от това къде ще ги заведе.

Но аз бих искала да поставя основен акцент на следното: много е важно е да има научен подход при изучаването на всяка учебна дисциплина, особено тези при хуманитарния цикъл.

Когато се спазва научният подход истината възтържествува. А когато субективно се представят нещата, знаем какво се случваше 45 години (1944-1989).

Кой записва стандарта за изучаването на история

Затова отново се връщам на темата за стандартите. Кой и как ще разпише стандарта за изучаването на предмета по история и цивилизация?

Колко е субективен тук моментът? Кой и как ще го разпише? Случаен ли беше фактът, че депутати от Реформаторския блок предложиха миналата година в новия образователен закон как точно да се изучава този период (комунистическият, бел. ред.). Прие ли това предложение Народното събрание? Не го прие. Оттам нататък нека да си правим изводите.

Какво се случва на практика

Науката може да даде модерна дефиниция на тоталитарната държава, но какво се случва на практика? Има ли МОН желание воля това да влезе в учебниците?

До този момент тези неща не се случиха. Нека да си припомним, че през 1999 г. при министъра на образованието Веселин Методиев (кабинета Костов) се прие Закона за учебния план. В него има изричен текст, който указва, че на всеки четири години трябва да се сменят и актуализират учебните програми по всички учебни предмети.

Знаете ли, че оттогава досега само веднъж се случиха такива промени и то само за български език и литература? Това стана през 2008 г. За първи път, забележете.

Загубеното време в министерство

През последните години МОН не само беше загубено време, но в министерството се реализираха практики, за които ме е срам да говоря. И когато някой реагира в името на ей толкова малко да промениш – смачкват те! Изкарват те всякакъв.

Вече става дума, че за първи път в проекта на програмата по история е включена дисидентството. Но това е много общо. Току виж, че някой учител е сметнал, че и Ахмед Доган е дисидент. Тогава какво правим?

Другият момент на който много държа да обърна внимание. Това е допълнителната квалификация на учителите. Голяма част от тях са получили своето образование до 1989 г. или първите години след това.

А те трябва да отворят границите на българската история, да провокират ученика да мисли.

Учениците искат да знаят

Има ли МОН воля да вкара комунистическия режим в учебниците по история

Написано от Христо Христов
Понеделник, 11 Юли 2016 19:30

Ще си позволя да ви споделя за реакцията на един 11 клас по време на открит урок, който изнесох по време на кампанията „25 години от началото на демократичните промени“, която се проведе под егидата на президента Росен Плевнелиев през 2014 г.

В една професионална гимназия по туризъм два 11 класа, над 60 ученици. Бях стъписана от факта, че по време на урока аудиторията запази мълчание. След това получих едно писмо от три ученички, които са открили контакта и написаха, колко много са се впечатлили от изнесеното по време на открития урок и питаха: Защо ние не учим това в училище?

Това ме потресе – децата са останали безкрайно развълнувани. Аз знам, че това е така. И са повярвали на казаното.

Ако науката върви ръка за ръка с администрацията

Винаги ще има хора, които ще се опитат да сложат прът в колелата. Винаги ще има хора, които ще кажат или че сме емоционални, че сме гневни, че не сме достатъчно убедителни или преднамерени и т.н.

Аз бих казала: нека да се въоръжим само с истината и да вървим напред. Мисля, че когато заедно, ръка за ръка, науката, администрацията в лицето на МОН и нейните подразделения – регионалните инспекторати, които имат и методически функции, българските директори, българските учители, които са крайгълния камък на образованието, когато имат едно разбиране, тогава и цялото общество ще формира своето правилно отношение за периода 1944-1989 г.

ВИЖТЕ ОСТАНАЛИТЕ ИЗКАЗВАНИЯ ОТ ПЪРВИЯ ПО РОДА СИ ФОРУМ - В РУБРИКАТА ["КОМЕНТАРНО"](#) НА САИТА.